

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босни и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње до франка у злату, на по године 10 Франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједино број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручице с Вељу Равадановићу, к. и. агенту у Котор.
Донеси се шаљу Уредништву. Рукониси се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћу се: за сваку рјеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим најприједименоване цијене од рјечи, наплаћује се по закону о таксима још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Дајемо на знање и објављујемо: Да смо се на приједлог Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 75. Устава ријешили наредити и наређујемо:

ЗАКОН

издавању благајничких упутница

Члан 1.

Овлашћује се Министар Финансија и Грађевина, да може издати упутница на Главну Државну Благајну — благајничких записа, бонова — у номиналној вриједности од два милиона Перпера, и то:

500.000 ком. по	1 П.	= 500.000 П.
200.000 " "	2 " "	= 400.000 " "
80.000 " "	5 " "	= 400.000 " "
40.000 " "	10 " "	= 400.000 " "
4.000 " "	50 " "	= 200.000 " "
1.000 " "	100 " "	= 100.000 " "

Члан 2.

Ове упутнице важиће годину дана од дана објаве овога закона и биће снабђевене потписима Министра Финансија и Грађевина и предједника Главне Државне Контроле. Даље ознаке њиховог облика, начин њиховог пуштања у тецај и њиховог повлачења одредиће Министар Финансија и Грађевина у договору са Главном Државном Контролом.

Члан 3.

Упутнице ће гласити на доносиоца и примаће се у пуној номиналној вриједности, како на свима државним, општинским и другим јавним Благајнама, тако и у приватном промету.

Извјештаји са бојишта

Патријаршија, 18. октобра. — Непријатељ сломљен на свима позицијама. Наша војска ушла у Пећ 17. ов. м. Кад је непријатељ видио, да се послје тродневног очајног отпора не може одбранити, приклонио је главу и потражио милост, која му је великодушно дана; послали су изасланике, који су се састојали од неколико Турака и Срба, и изјавили своју покорност. Јуче је војвода Лакић Војводић примио сва државна надлештва, а војска је у један сат по подне ушла у Патријаршију. Звоњење звона са цркве забрљало је и поздравило долазак побједоносне војске. Пред Патријаршијом калуђери у свечаном одјелу са крстовима у руци дочекали су војску и њеног предводника бригадира Вукотића, који је ушао у храм, гдје је држано благодарјење. Славна Патријаршија ремек дјело архитектуре, задужбина Краља Милутина својом величином

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потпише, а обавезну силу добија даном његове објаве у службеном листу.

Препоручујемо свима нашим Министрима, да овај указ обнародују и о извршењу се његову старају; властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравују.

Ријека, 23. октобра 1912.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат

Чувар државног печата:

Министар Правде

Душан Вукотић с. р.

Предједник Министарског Савјета,
Министар Војни и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Заступник Министра Просвјете и
Црквених послова,
Ј. С. Пламенац с. р.
Министар Правде,
Д. Вукотић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Д-р С. Дрљевић с. р.

Ријешењем Господина Министра Финансија и Грађевина од данас број доњи, а на основу чл. 15. закона о чиновницима грађанског реда, мјесто управника граховске царинарнице Сава Кривокапића оглашено је за упуражено.

Из канцеларије Краљ. Мин. Фин. и Грађевина, број 12951. 23. октобра 1912. на Цетиње.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Г. барон Гизл од Гизлигена, овдашњи аустријски посланик, и госпођа били су у Подгорици гдје су обишли болницу аустријског Црвеног Крста и том приликом је госпођа раздавала разне понуде рањеницима. Г-ђи бароници Гизлиген није ово прва прилика да пружа руку помоћи нашим рањеницима, јер је у неколико прилика давала разне рубља за рањенике Црвеном Крсту те са задовољством можемо истаћи овај племенити примјер.

очи. Прву здравицу подигао је бригадир Вукотић Краљу ослободиоцу и Његовом Дому. Дирљива је здравица била и бригадира Јока Хаџића за здравље Њ. В. Краљице, као и здравице Пећана. Све је усхићено, све плива у радости, а варош трепери у свечаном руху.

Пећ, 20. октобра. — Онај дио наше војске, који је заузео Високе Дечане, продира даље. Он је имао жестоки бој испред Дечана 18. ов. мј. и испод Богићевице са Турцима и Арнаутима, које предводи Бајрам Цура. Наша војска их је потисла.

Онај други дио наше војске, који је продро до Сјенице и учествовао у боју, а при заузећу ове вароши од стране војске из Србије, састао се са војском из Србије, па се повратио у Бијело Поље, одакле ће низ Лим преко Бродарева у Пријепоље.

Мурићани, 20. октобра. — Његово Величанство Краљ Господар био се упутио из Бара на бојиште приморског одреда, али ушљед великих киша, које су биле јуче и претпрошле ноћи, воде су толико нашоле, да су онемогућиле долазак до бојне линије! Зато је Њ. В. Краљ Господар позвао команданта овог одреда бригадира М. Мартиновића на Клезну и с њим дуго разговарао о ратним операцијама.

Краљ се потом повратио на Тополицу, а одатле на Ријеку. Генерал Мартиновић је стигао јутрос у Мурићане, гдје се још налази главни штаб његовог одреда.

Пећ, 21. октобра. — У Пећи је за гувернера постављен бригадир војвода Лакић Војводић. Сви муслимани у Пећи су разоружани, а Србима се дијели оружје. Бригадир Вукотић потписао је уговор о предаји Пећи са турским командатом у Пећи Сефер-едином Махмутбеговићем. Сви главари и барјактари изјавили су своју оданост према Краљу ослободиоцу. По нахији пећској муслимани, који су били наоружани, предају оружје. Сва села пут Ђаковице су се предала. У Пећи, која има 16 — 20.000 становника, влада примјеран ред и мир.

Пећ, 21. октобра. — Чим је прорадила телеграфска жица Пећ—Митровица, генерал Вукотић је послао оваку депешу:

„Команданту Краљевско Српске Војске, Митровица.

Ја сам с војском заузео Пећ и околину 17. тек. мј., гдје се и сад налазим. Братски молим извјестите ме гдје се Ваша војска налази и куда је правац. Предлажем да савезне братске војске дођу колико је прије могуће у што тјешњу везу.

Командант источног одреда Краљ. Црногорске Војске,
Генерал ађутант, бригадир сердар Ј. Вукотић.

Патријаршија 19. октобра 1912. године у 10 сати и 35 мин. прије подне.

На ову депешу генерал Вукотић добио је овакви одговор:

Команданту источног одреда сердару г. Вукотићу, Пећ.

Моје су трупе у Дреници и код Рибарића; иду ка Пећи. У име

Бога скоро ћемо се видјети. Братски поздрав.

Обр. командант генерал Живковић.

Пећ, 21. октобра. — Извиднице војске генерала Михаила Живковића стигле су у Пећ, радосно дочекане и одушевљено поздрављене.

Мурићани, 21. октобра. — И јуче и данас наставља се бомбардовање Тарабоша и Брдице. Непријатељ све слабије одговара. Јуче су им на Тарабошу 2 топа избачена из строја и послуга готово уништена. Десно крило одреда генерала Мартиновића, што оперира преко Бојане, већ је с једним одјељењем у Кукли на 10 км. пред Љешом, и сталну комуникацију је прекинуло између Скадра, Љеша и Медуе. Наше су се извиднице првог и другог одреда већ састале. Скадар са утврђењима потпуно је блокиран. Валија скадарски допушта становништву, да се може из вароши селити.

У заузетим крајевима организирају се наше административне власти.

Представници 15 малисорских барјака нуде се генералу Мартиновићу, да им се допушти ударац на Љеш и Меду-у.

Пећ, 23. октобра. — Данас је у 12 сати два ескадрона коњице србијанске под командом мајора Лазаревића и два поручика стигли у Пећ. Генерал Вукотић их је примио љубазно и приредио им ручак. За ручком генерал Вукотић напио је здравицу Њиховим Величанствима Краљу Николи и Краљу Петру, молећи Бога за здравље и дуг живот Њихових Величанстава. Генерал је пожелио и молио Бога да данашњи састанак буде за вјечита времена и да један народ двије братске краљевине остане уједињен за вјечита времена. Долазак ибарског командата Живковића очекује се за данас.

Турска и балканске државе

— Бечки Кор.-Виро —

Беч, 21. октобра. — Примајући депутацију индустријалаца, министар иностраних дјела Берхтолд нагласио је, да пошто ситуација на блиском истоку није још расвијетљена, с погледом на рат који и даље слиједи, увјерава да ће потребе индустрије и трговине аустријске имати важност за њихове резолуције. Берхтолд вјерује да се може надати да ће држање, које је до сад показивано наспрам догађаја, донијети добар плод и у право домен у економском животу Аустрије.

Цариград, 21. октобра. — Велики везир упутио је главнокомандујућем Назим паши телеграфску честитку за војничке успјехе, додавши да су и онамо такође постигнути дипломатски успјеси. Усеин Хилми паша кренуо је за Беч.

Биоград, 21. октобра. — Увјеравају да се Исо Бољетинац предао српским трупама са 15000 Арнаута. Званично јављају из Скопља да су српске трупе заузеле прејуче Тетово, а данас ће по свој прилици Гостивар и Прилип. Српска војска

не наилази ни на какав знатни отпор. Турци по гдје, гдје пуцају из засједе на српске трупе, па се одмах за тим дају у бјегство. Према свим изгледима, српске трупе придружиле се што прије грчкијема код Прилипа.

Лондон, 21. октобра. — „Тајмс“ јављају из Софије, да се Шевкет Тургут паша искрцао у Миџији са 20.000 људи и покушао да опколи лијево крило бугарско, али је био потпуно потучен. До сад није познато да ли су Турци успјели да се поврате на бродовима.

Атина, 21. октобра. — Према извјештајима листова, у битци код Налбакенија Турци су имали 4000 људи. Њихови губитци су огромни. 200 коњаника и 1000 војника убијено. Грци су заробили 7 топова. Турци су се разбјегли на страни Соровитона и Битоља напустив сву акцију. Битка је трајала 6 сати. Грчки губитци су незнатни, и поред великог јуриша на бајонете против јаких турских позиција. — 500 турских војника заробљених у околини Кајлана преведени су у Ларису, те пошто нијесу одржали задату ријеч, биће суђени. Турци су јуче стријелили један одјел рањеника на путу између Кожана и Кајлара.

„Агенција“ објављује вијест о предаји Превезе.

Биоград, 21. октобра. — Краљ праћен Пашићем ушао је јуче послије подне свечано у Скопље. Званично се потврђује заузеће Призрена.

Биоград, 22. октобра. Званичне новине објављују указ о именовану бив. министра Ј. Јовановића за посланика у Бечу. Досадашњи посланик Симић стављен је на расположење.

Лондон, 22. октобра. — „Рајтеру“ јављају из Цариграда, да је порта замолила велесиле за посредовање, ради прекида непријатељстава и отпочетка преговора о миру.

Вијести о мобилизацији енглеске флоте опровргавају се са стране адмиралата.

Берлин, 22. октобра. — „Волф Биро-у“ јављају званично из Цариграда да се турске силе повлаче у правцу Чаталце.

Цариград, 22. октобра. — Порта је објавила слиједећи званични коминике: Ратна срећа је промјенљива. Немогуће је свуда одмах однијети побједу. Нација која прима рат, мора да подноси чврсто све пошљедице истог. Не би било право да се поноси гордо за добијене побједне, ни да се пусти до очајања и немира за неуспјехе. На пр. у биткама, које су се одржавале са четири балканске државе, отоманске трупе бране са успјехом крајеве Скадра и Јањине, те је, наравно, да су одлучне бранити до пошљедњег часа интересе домовине.

Према сигурним извјештајима, од познатих кругова који стоје у одношајима са владом, битка код Лиле Бургаса била је жестоки ударца за Турке. Бугари, међу којима су се налазили многи регрути од 17 година, напали су са великом очајношћу Турке, који су се бранили, али су се ови морали повући са великим губитцима, који износе на 40 хиљада мртвих и рањених, од укупног броја од 90 хиљада људи. Губитци Бугара били би такође веома велики. Турска војска повлачи се лагано пут Чаталце. Главни стан био би већ премјештен у Хадемкеи. Трупе, које су се повукле из Родосто, биле би упућене у Сан Стефано. Турска оклопача „Асари Тефик“, која се од неколико дана налазила у Златном Рогу, отпловила је јуче послије подне у непознатом правцу; држи се по свој прилици у Дарданеле.

Беч, 22. октобра. — Прва дивизија аустро-угарске ескадре кренуће скоро за Левант, ради заштите аустро-угарских поданика.

Лондон, 22. октобра. — „Рајтеру“ јављају из Цариграда, да је повлачење Турака у правцу Чаталце пошљедица веома страшне битке јужно од Лиле Бургаса. Турске трупе дале су херојски отпор, али су на крају морале уступити ушљед артиљеријске ватре бугарске, чији је ефект био ужасан. На страни Турака било је 20.000 мртвих. Турци су напрегли све силе да се саставе са трупама у Чаталци, ради одбране пријестонице.

Берлин, 22. октобра. — Сан Ђулиано стигао је прошле ноћи овамо.

Атина, 22. октобра. — „Агенција“ објављује телеграм генерала Сапунџакиса, у коме стоји да се грчко одјељење, које је напало Превезу, састојало осим редовних трупа и артиљерије још и од добровољаца крићанских и епирских. Битка је трајала цио дан. Губитци грчки су 10 мртвих и 56 рањених, а непријатељски су много већи. Осим 450 заробљеника редовне војске, заробљено је још 150 нередовних Арнаута. Турски гарнизон износио је око 800 људи. Грци су намјеравали да заузму Превезу на јуриш, али су у толико консули руски, аустријски и енглески, праћени од представника гувернера, дошли да преговарају о предаји под шљедним условима: Гарнизон ће предати оружје редовним грчким војницима. Биће дата протекција официрима, војницима и њиховим фамилијама.

Биоград, 22. октобра. — Јутрос је стигао овамо први транспорт ратних заробљеника, у све 1069 турских војника и Арнаута са једним мајором. Заробљеници су интернирани у биоградској тврђави.

— Биоградски Пресбир —

Биоград, 20. октобра. — Из Скопља јављају: Пошто су већ прије 2 дана поједина коњичка наша одјељења заузели Тетово, синоћ наша војска ушла у варош, оставила јачу посаду, па кренула Гостивару, који се данас свакако мора заузети. Отпора нигдје озбиљног. С времена на вријеме из какве засједе опале Турци по коју пушку, па се одмах дају у дивље бјегство. Војска је нашла на неколико километара од Прилипа, чији се лад такође очекује данас или сјутра. Ту ће се свакако у близини састати грчка и српска војска. Грчка продира с успјехом, камо и наша.

Биоград, 22. октобра. — Према извјештајима, приспјелим врховној команди у Скопље, остаци разбијене македонске војске прикупили су се у друштво арнаутских нередовних војника код Дебра и мисле да ту учине пошљедњи отпор српским трупама.

Биоград, 22. октобра. — Из Скопља јављају: дочек краља Петра у Скопљу био је величанствен. Дочекали га престолонашљедник Александар, краљевић Ђорђе, генерал Путник, врховна команда, предсједништво општине, управа града, страни конзули, по три најстарија српска и егзархијска свештеника, велики рабин са свештеником, становништво без разлике вјере из захвалности краљу слободиоцу. Варош окићена српским заставама, улица прекриљена свијетом. Вријеме мочарно, од доласка воза се брзо разведрило; кад је краљ улазио у станицу лијепо јесење сунце озарило новоослобођену варош, према којој су села сва у снјегу. Стигао је у 3 часа по подне, Музика је свирала химне. Краљ је лако сишао, затим принцепа Јелена, у скром-

ном одјелу милосрдне сестре, принц Павле, Пашић, Николић, Љуба Јовановић, дворско часништво.

Краљ је пољубио престолонашљедника и краљевића Ђорђа, примио рапорт команданта мјеста пуковника Мариновића и обишао почасну чету.

Управник Гавриловић представио Краљу предсједника општине Хаџи-Ристића, који је поздравио одушељеним говором краља у име ослобођеног Скопља, пожелио добродошлицу, поднио со и хљеб. Краљ је замолио предсједника, да становништву изјави његову радост, што је дочекао да уђе у стару српску пријестоницу; изјавив наду да у вароши влада ред и да се становништво предало редовним пословима.

Бивши предсједник општине Решад поздравио краља, завршујући кратки говор лијепом изреком, да су Турци на сабљу задобили, па на сабљи и изгубили Скопље. Краљ захвалио Решад-беју, изјавив да ће турско становништво слободно живјети, и развијати се под његовом управом као и српско.

Краљу је Гавриловић представио све конзуле, који су у униформи изишли на станицу. Принцепа се међувремено поздравља са појединим виђеним личностима.

Цио сакупљени свијет одушељивао се њеним скромним држањем и пожртвовањем, који је довео из богатог руског двора у скромно Скопље, гдје чекају тешке дужности милосрдне сестре. Уз бурно клицање извело се краљ ослободиоца са принчевима и свитом одвезао се у цркву Св. Спаса, гдје је краља дочекала литија, те га је поздравио митрополит Вићентије, затим егзархати, и митрополит Неофит, који је изјавио жељу, да савезничке војске продуже дјело ослобођења хришћанских народа.

У старој српској цркви било је благодарење, затим краљ с принчевима и свитом одвезао се, свуда поздрављан од становништва бурним узвицима као краљ ослободилац. У вароши је продужено поздрављање српске војске, која се повукла у касарну послије свршеног дочека. И ако је било тискање улицама, нигдје није било ни најмање нереда.

Скопље, 22. октобра. — Одјељења српска продрла 17. октобра до Призрена, гдје су наишла отпор турске војске и два баталиона Арнаута. Чуло се, да се Цавид паша склонио у Дибру, гдје прикупља Арнауте. Његова нада у отпор илузорна је, јер су војска и Арнаути без оружја. Врло вјероватно је да Цавид није у Дибри, а да је глас пуштен да се окураже и приберу Арнаути, код којих је Цавид уживао углед великог војсковође, јунака. По заузећу Митровице заплијено је: једна топовска застава, један крупов топ, четири топовске каре, 29 муниционих кола, 3000 сандука пјешадиске муниције, 3 милиона метака, 3 магацина пјешадиске и артиљеријске муниције, коју је још немогуће пребројити, 500 пушака, доста другог убојног материјала, 6 вагона брашна, вагон пиринча, 500 сандука пексимита, 5 великих шатора, много болничког и апотекарског материјала, знатан број инжињерског материјала, алата и прибор за телеграф и телефон.

Биоград, 22. октобра. — Јуче је српска војска ушла у Гостивар, гдје је оставила посаду и почела да наступа према Кичеву. — Жељезничка пруга Скопље-Митровица, коју су били Турци оштетили, сада је опет поправљена и отпочео саобраћај. Првим возом провезао се генерал Јанковић са штабом. Прва постаја до Скопља крштена је Јанковићевим именом. Сви виђенији Арнаути сакривени су у Скопљу: Али

Драгу, Шабан паша, Хасан беји и многи други. — Јаџанички кланац за многим мјестима закрчен турским тоновима и карама, које су Турци оставили, у Качанику остао 21 топ, у Лепенац бачено много сандука муниције. Преко 40 арнаутских породица било је склоњено у Качанику. Бегови се сада враћају.

У борбама око Кратова Турци су претрпјели огромне губитке. Напредовање војске генерала Степановића било је отешчано тешко проходним тереном и непрекидним кишама, али завладане запреке надчовјечним напором војске и Турци на пошљетку страховито поражени у дивљем бјегству оставили су и на тој страни 120 топова и 20 кара. Овче поље претрпано толиким ратним материјалом, да до данас није могао бити покупљен. Сад је јасно да су Турци учинили све приправе за једну одлучну битку на Овчем Пољу, али је због кумановског пораза нијесу могли да приме. Наше трупе и даље успјешно продиру к Солуну и Битољу. У Скопљу нађено толико материјала да се још из близу не може одредити када ће се свршити радови пописивања. — Данас или сјутра враћа се из Скопља министар Пашић. — Јутрос доведено 1069 турских и арнаутских заробљеника; већином су биједно изгледали; има веома много дјечака и стараца. Интернирани су у граду.

— Бугарска Агенција —

Софија, 22. октобра. — Бугарска војска заузела је 19. овога мјесеца Неврокоп. Истог дана окупирали је послије жестоке битке станицу Бук, пресекавши такође коначно саобраћај између македонске и једренске турске војске. Сјутрадан су Турци покушали да нападну лијево крило бугарско у околини Бунар Хисара, али су Бугари сјајно одбили напад, приморавши Турке на панично бјегство. Тим приликом Бугари су заробили једну батерију брзометних топова, 5 официра и 1600 војника. У Лиле Бургасу Бугари су узели читаве депо-е одјеће, оружја, намириница, 15 камила, један велики пројектор, телефонске справе и т. д.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Помоћ из Чешке. Чешки љекари, њихови помоћници, милосрдне сестре и послуга стигли су на Цетиње са великим превозним материјалом. По њиховој жељи предузели су болницу у Војном Стану, гдје су већ отпочели рад. Поздрављајући долазак браће Чеха у нашој средини, гдје су похитали да нам се нађу у помоћ својом самаријанском службом, наше је увјерење да ће они, као што су руковођени братским осјећањем приликом доласка, тим истим осјећањима бити прожети и према рањеницима, вршећи своју добровољну службу, јер „братска је рука пуна мелема“.

Црногоркама. Од стране Руског женског взаимно-благодотворителног общества у Петрограду на адресу Црногорка упућено нам је ово писмо:

Драге сестре,

Управа руског женског добротворног Друштва изражава Вам искрено учешће у борби за независност Ваше Отаџбине, уједињујући топле жеље да не би та херојска борба стала много жртва и да би успјех овјенчао благородне намјере Вашег Народа.

Петроград, 13. октобра 1912.

Секретар Предсједница
М. Зобинскаја, Ана Шабанова,

За сиромашње породице. Одбор за примање прилога за сиромашне породице војних обвезника, примио је са захвалношћу шљедече прилоге, у перперима: г. г. Александер Гирс, руски посланик и госпођа 100, Вуко Вулетић 100, Урош Марић 100, Томо Милошевић 50, Мићо Барковић 40, Владо и Босилка Ј. Пламеница 20, г-ђа Анка В. Секуловић 20, кап. Марко Иванишевић 10, Ристо Биљановић 20, г-ђа Марија оф. Илије Дубовичанина 4, Гаврило Вучић 20.